

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/40/2013
Identifikačné číslo spisu: 4210020430
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2013
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Krajčovič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2013:4210020430.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. René Štepánika na neverejnom zasadnutí 30. júla 2013 v Bratislave v trestnej veci obvineného Q. J. pre zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 188 ods. 1 Tr. zák. a iné o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 14. februára 2013, sp. zn. 3 To 114/2012, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Q. J. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Komárno zo 6. septembra 2012, sp. zn. 1 T 105/2011, bol Q. J. uznaný vinným prečinom porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 20, § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu so zločinom lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20, § 188 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že spolu s obvineným B. E.

dňa 2. apríla 2011 v čase okolo 22.30 hod. po predchádzajúcej dohode spolu s dvomi doposiaľ nestotožnenými osobami mužského pohlavia neoprávnene vnikli cez neuzamknutú bránu oplotenia a cez neuzamknuté vchodové dvere do rodinného domu č. XXXX na ulici E. v obci K. C., kde má trvalý pobyt poškodený J. C., nar. XX. Q. XXXX a jeho matka poškodená I. C., nar. X. G. XXXX, ktorí sa v tom čase nachádzali v predmetnom rodinnom dome, pričom po vniknutí do tohto domu fyzicky napadli poškodeného J. C. tak, že ho udierali päťami po celom tele a doposiaľ nestotožnená osoba mužského pohlavia kovovým teleskopickým obuškom do oblasti predkolenia, pričom obžalovaný Q. J. fyzicky napadol tam prítomného G. E., narodeného XX. Q. XXXX tak, že ho udrel kovovým teleskopickým obuškom po predkolení, ktorý žiadne zranenie neutrpel, po čom odtiaľ odcudzil mobilný telefón značky Samsung, ďalší mobilný telefón značky Samsung GT - S5230, DSL Wifi router model D Link 264R sériové číslo O. a peňažné prostriedky v hotovosti vo výške 100 eur, čím spôsobil poškodenému J. C. kodu v celkovej výške 288 eur a v dome zotrvali napriek výzve oprávnenej užívateľky poškodenej I. C., narodenej X. G. XXXX, na jeho opustenie.

Za to mu súd uložil podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. h/ písm. m/,

§ 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) rokov a 8 (ôsmich) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti uvedenému rozsudku podal obvinený Q. J. odvolanie.

Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 14. februára 2013, sp. zn. 3 To 114/2012, odvolanie obvineného Q. J. podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal Q. J. prostredníctvom obhajkyne dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (v dovolaní zrejme omylom uvedené podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por.) - považujúc napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Nitre za rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, resp. na nesprávnom použití hmotnoprávnych ustanovení.

Nestotožnil sa s rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktorý mu uložil trest odňatia slobody s priťažujúcimi okolnosťami podľa § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák., čo malo za dôsledok pri neexistencii poľahčujúcich okolností, zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby pri trestnom čine lúpeže o jednu tretinu. Namietal použitie ustanovenia § 37 písm. m/ Tr. zák., pretože dve odsúdenia má zahľadené a tretie, posledné síce zahľadené nemá, ale boli splnené všetky podmienky pre zahľadenie aj tohto odsúdenia, keď uložený trest vykonal 26. augusta 2007, trojročná lehota vedenia riadneho života po výkone trestu uplynula pred tým, než sa dopustil trestného činu (2.4.2011), za ktorý je aktuálne odsúdený. Priznal, že žiadosť o zahľadenie odsúdenia nepodal, ale pri splnení podmienok pre zahľadenie odsúdenia súdy oboch stupňov nedostatočne zvážili tieto skutočnosti podstatné pre priznanie priťažujúcej okolnosti a tieto otázky posudzovali čisto formálne. Podľa jeho názoru mali súdy otázku zahľadenia jeho posledného odsúdenia vyriešiť ako predbežnú.

V ďalšej časti dovolania Q. J. rozoberal nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 106/2011, z pohľadu uplatňovania asperačnej zásady, individualizácie trestu ako prostriedku dosiahnutia primeranosti trestu, aplikáciu tohto nálezu odvolacím súdom voči spoluobvinenému B. E., ktorému bol za viac trestných činov uložený miernejší trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov, čo vo vzťahu k uloženému trestu jemu, ako dovolateľovi, pociťuje ako postup nespravodlivý a nezodpovedajúci požiadavke primeraného trestu za trestné činy, pre ktoré bol odsúdený. I keď je pravdou, že Ústavný súd Slovenskej republiky sa v uvedenom náleze dotkol iba ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák., ktoré tiež vyjadruje asperačnú zásadu, na základe tohto nálezu by mali súdy aplikovať zásadu primeranosti trestu a jeho individualizáciu v rámci terajšej právnej úpravy tak, že podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. mali zmierniť jeho trest, ak vzhľadom na okolnosti prípadu alebo na pomery páchatel'a, by bolo použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, uloženého pod dolnú hranicu trestu ustanoveného Trestným zákonom.

Dovoláním sa Q. J. domáha, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4, ods. 5 písm. a/, § 39 ods. 1, § 37 písm. m/, § 92 ods. 1 písm. c/ Tr. zák., zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho Krajského súdu v Nitre vo výroku o treste a prikázal tomuto súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K predmetnému dovolaniu obvineného Q. J. podala písomné vyjadrenie prokurátorka Okresnej prokuratúry Komárno. Poukázala v ňom na správne právne posúdenie zisteného skutku a na správne použitie hmotnoprávnych ustanovení. Nezistila žiadny zákonný dôvod na zmenu výroku, pretože v dovolaní nie je uvedený žiadny právne relevantný argument, s ktorým by sa neboli doposiaľ vo veci konajúce súdy náležite vysporiadali. Asperačná zásada a zásada „tri krát a dost“, ktoré sú uvedené v odôvodnení dovolania, nemajú s trestnou vecou Q. J. žiadnu súvislosť. Podanie dovolania z dôvodu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je obchádzaním ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.,

podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Navrhla dovolanie odsúdeného odmietnuť podľa ustanovenia § 382 písm. c/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.) v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 veta druhá Tr. por.) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že dovolanie podané obvineným Q. J. nie je dôvodné, a preto ho podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia. Dôvody dovolania sú - v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní - podstatne užšie.

Uplatneným dovolacím dôvodom v podanom dovolaní obvineného Q. J. je ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. - rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Ako vyplýva z celého kontextu podaného dovolania, ale najmä jeho konkretizácie zhrnutej dovolateľom v texte „ja podávam vo svoj prospech proti výroku o mne uloženom treste“, Q. J. sa prostredníctvom časti ustanovenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. o nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, snaží dosiahnuť zrušením rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 14. februára 2013, sp. zn. 3 To 114/2012, dovolacím súdom stav, aby odvolací súd pri inom uplatnení ustanovení Trestného zákona vzťahujúcich sa na uloženie trestu, mu mohol uložiť trest odňatia slobody kratšieho trvania ako štyri roky a osem mesiacov (trest uložený súdom prvého stupňa a potvrdený zamietnutím odvolania odvolacím súdom), argumentujúc tým, že súdy nižších stupňov podľa neho v rozpore so zákonnými ustanoveniami vzťahujúcimi sa na ukladanie trestov a s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, aplikovaním ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák. mu znemožnili uloženie trestu odňatia slobody v základnej trestnej sadzbe pre trestný čin prísnejšie trestný zo zbiehajúcich sa trestných činov (jednočinný súbeh), v konkrétnom prípade trestnej sadzby odňatia slobody tri až osem rokov pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., ktorým bol uznaný vinným, až možnosťou ukladania mu trestu odvolacím súdom s použitím ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák.- mimoriadne zníženie trestu.

Základnú trestnú sadzbu pri určovaní druhu trestu a jeho výmery ovplyvňujú pomer a miera závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností (§ 38 ods. 2 Tr. zák.), pričom ak prevažuje pomer priťažujúcich okolností - konkrétna trestná vec obvineného Q. J. - priťažujúcimi okolnosťami sú podľa súdov nižšieho stupňa spáchanie viacerých trestných činov - § 37 písm. h/ Tr. zák. a skutočnosť, že obvinený bol už za trestný čin odsúdený - § 37 písm. m/ Tr. zák. za absencie poľahčujúcich okolností - zvyšuje sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu (§ 38 ods. 4 Tr. zák.), pričom základom na zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou ustanovenej trestnej sadzby. V posudzovanej trestnej veci obvineného Q. J. sa teda dolná hranica pre prísnejší trestný čin so zbiehajúcich sa trestných činov podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. pri ukladaní úhrnného trestu (jednočinný súbeh) - zločin lúpeže zvyšuje z troch rokov odňatia slobody na štyri roky a osem mesiacov odňatia slobody. Tým je uplatnená, tak ako vo viacerých ustanoveniach Trestného zákona rozhodných pre ukladanie trestov (ale aj pre uplatnenie prísnejšej právnej kvalifikácie) asperačná (zostrujúca) zásada.

Dovolaateľ svoje argumenty o znemožnení uloženia mu trestu v základnej trestnej sadzbe a bez použitia asperačnej zásady (§ 38 ods. 4 Tr. zák.) opiera o nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. PL.ÚS 106/2011, pričom sa nestotožnil so záverom odvolacieho súdu, že tento nález sa špeciálne týka ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák., teda asperačnej zásady len v jednej časti.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, PL.ÚS 106/2011, rieši otázku súladu či nesúladu s ústavou ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (Trestný zákon), t.j. ukladania úhrnného trestu odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami (v kauze obvineného Q. J. ide o jednočinný súbeh a ukladanie úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 Tr. zák.), kde sa podľa zákona zvyšuje horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. Veta za bodkočiarkou tohto ustanovenia - „súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ - nie je podľa citovaného nálezu Ústavného súdu v súlade s čl. I. Ústavy Slovenskej republiky. Citovaný nález vo zvyšnej časti návrhu Krajského súdu v Prešove nevyhovuje. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že Ústavný súd Slovenskej republiky nepovažuje za nesúladnú s ústavou asperačnú zásadu ako celok, pretože časť o zvýšení hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu pri ukladaní úhrnného trestu podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. ponechal nedotknutú (nevyhovenie časti návrhu), ale len ustanovenie v rámci tejto zásady o ukladaní trestu odňatia slobody nad jednu polovicu novovznikutej trestnej sadzby. Zjednodušene povedané ústavný súd označil svojím nálezom za neprimerané všetkým zásadám pre ukladanie trestu, aby podľa znenia ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. vrátane vety za bodkočiarkou (ktorá bola týmto nálezom označené za rozpornú s ústavou) bola novovzniknutá spodná hranica trestnej sadzby tesne pod pôvodnou hornou hranicou trestnej sadzby pre najprísnejšie trestný zo zbíhajúcich sa trestných činov pri viacčinnom súbehu, ak aspoň jeden z nich je zločinom, a tresty museli byť ukladané v rámci neprimerane zvýšenej trestnej sadzby.

Uvedené závery z nálezu ústavného súdu však nemožno aplikovať na ustanovenie § 38 ods. 4 Tr. zák., pretože použitie tohto ustanovenia (za splnenia zákonných podmienok) pri ukladaní úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. zvyšuje dolnú hranicu trestnej sadzby najprísnejšie trestného činu o jednu tretinu rozdielu hornej hranice a dolnej hranice základnej zákonom stanovenej trestnej sadzby (§ 38 ods. 8 Tr. zák.) Navyiac si treba uvedomiť, že ukladanie trestu podľa ustanovenia § 41 ods. 1 Tr. zák. (prípade obvineného Q. J.) v sebe obnáša aplikovanie absorpčnej (pohlčovacej) zásady, ktorej obsahom je pravidlo, že vyšší, resp. prísnejší trest pohlcuje trest nižší (poena maior absorbet minorem), čo samo osebe je výrazným benefitom pre páchatel'a, ktorému sa trest ukladá. Vychádzajúc z uvedeného takto vzniknutá trestná sadzba pri aplikovaní ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák. nie je neprimeranou pre ukladanie trestu.

Samotné uplatnenie ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák. je možné len za predpokladu prevahy priťažujúcich okolností nad poľahčujúcimi okolnosťami. V trestnej veci Q. J. súdy nižších stupňov ako priťažujúcu okolnosť uplatnili spáchanie viacerých trestných činov (§ 37 písm. h/ Tr. zák.) a skutočnosť, že už bol za trestný čin odsúdený (§ 37 písm. m/ veta pred bodkočiarkou Tr. zák.). Spáchanie viacerých trestných činov, v konkrétnom prípade zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., je nepochybné a nič na tom nemení ani to, že sa jedná o jednočinný súbeh (uplatnenie absorpčnej zásady). Dovolaateľom je namietané uplatnenie súdmi priťažujúcej okolnosti § 37 písm. m/ Tr. zák., čo bol už za trestný čin odsúdený a neuplatnenie vety za bodkočiarkou tohto ustanovenia „súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadnuť.

Najvyšší súd konštatuje, že ukladanie trestu obvinenému Q. J. súdom prvého stupňa za použitia ustanovenia § 37 písm. m/ Tr. zák. bolo už predmetom odvolania obvineného. Odvolací súd vo svojom rozsudku problém použitia priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. označený dovoľaťom priamo neriešil, poukázal len na to, že aj neprihliadnutie na predchádzajúce odsúdenia Q. J. pri ukladaní trestu by nič nemenilo na fakte prevahy priťažujúcich okolností - priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h/ Tr. zák., čím ostáva aktuálne použitie § 38 ods. 4 Tr. zák. pri ukladaní trestu.

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že problematika uplatnenia ustanovenia § 37 písm. m/ veta pred bodkočiarkou, resp. § 37 písm. m/ veta za bodkočiarkou, má širší rámec.

Prvou možnosťou je situácia neexistencie priťažujúcej okolnosti § 37 písm. m/ Tr. zák. u obvineného Q. J., ak by mal zahladené aj odsúdenie rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 27. februára 2006, sp. zn. 3 T 104/2005 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava z 10. októbra 2006, sp.zn. 4 To 59/2006, ktorým mu bol za trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. (č. 140/1961 Zb. v znení noviel) uložený trest odňatia slobody 5 mesiacov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ktorý trest vykonal 26. augusta 2007. Znamenalo by to nielen neexistenciu priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák., ale zároveň za splnenia iných podmienok poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. - vedenie pred spáchaním trestného činu riadneho života, čo by vykompenzovalo priťažujúcu okolnosť spáchania viacerých trestných činov podľa § 37 písm. h/ Tr. zák. a v konečnom dôsledku znamenalo nepoužitie ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák. a ukladanie úhrnného trestu odňatia slobody v rámci základnej trestnej sadzby pre prísnejšie trestný zo zbiehajúcich sa trestných činov - zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. - tri až osem rokov odňatia slobody.

Zahladenie odsúdenia pri trestnom čine výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. s trestnou sadzbou odňatia slobody až na dva roky, vyžaduje po výkone trestu odňatia slobody vedenie riadneho života po dobu najmenej tri roky (§ 92 ods. 1 písm. c/ Tr. zák.), ktorá doba v konkrétnom prípade uplynula 27. augusta 2010, teda pred spáchaním trestných činov (2. apríla 2011), ktorými bol obvinený uznaný vinným rozsudkom súdu prvého stupňa.

Zahladenie odsúdenia je rozhodovanie súdu na základe žiadosti odsúdeného, osôb, ktoré by mohli v prospech odsúdeného podať odvolanie alebo na návrh záujmového združenia občanov (§ 469 Tr. por.). Z uvedeného vyplýva, že po uplynutí trojročnej lehoty po výkone trestu odňatia slobody, t.j. po 27. auguste 2010 mohol Q. J. spešne dosiahnuť zahladenie citovaného odsúdenia so všetkými dôsledkami už uvedenými pre ukladanie mu úhrnného trestu pri aktuálnom odsúdení. Tým, že rozhodovanie o zahladení odsúdenia je podmienené žiadosťou odsúdeného, je jednoznačne dané, že sa nejedná o rozhodovanie súdu z úradnej povinnosti (ex officio), ako to vyžaduje v podanom dovolaní obvinený riešením predbežnej otázky. Zahladenie odsúdenia je zákonom predpokladanou možnosťou umožniť, aby sa pri splnení určitých podmienok odstránili nepriaznivé dôsledky odsúdenia, ktoré trvajú aj po výkone trestu a ktoré by mohli odsúdenému sťažovať jeho uplatnenie v ďalšom živote. Ak túto možnosť odsúdený nevyužije, jeho odsúdenie je v registri trestov naďalej vykazované so všetkými s tým spojenými právnymi (i morálnymi) dôsledkami.

Výnimkou z uvedeného je zahladenie odsúdenia mladistvého, ktorému bol uložený trest odňatia slobody neprevyšujúci jeden rok, dňom výkonu tohto trestu (§ 121 ods. 1 Tr. zák.), o čom je povinný z úradnej povinnosti rozhodnúť súd za splnenia zákonných podmienok (§ 121 ods. 2 Tr. zák., § 469 posledná veta Tr. por.) správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, po výkone tohto trestu. Ak by tak súd z akýchkoľvek dôvodov neučinil a o zahladení (či nezahladení) takéhoto odsúdenia by nerozhodol, muselo by to byť riešené ako predbežná otázka v konaní, v ktorom je potrebné posúdiť vplyv zahladenia či nezahladenia takého odsúdenia pre uloženie trestu, zaradenie obvineného do ústavu na výkon trestu s príslušným stupňom stráženia, či iné zákonom predpokladané rozhodnutie. Uvedená špeciálna úprava rozhodovania o zahladení (či nezahladení) odsúdenia u mladistvých z úradnej povinnosti súdom je prejavom prístupu ku skupine osôb, ktoré sú vo veku mladistvých alebo blízkom tomuto veku pre ich emočnú nezrelosť vo vzťahu k spáchaniu trestných činov a dôsledkom potrestania pre ich ďalší život, avšak aj tu s výnimkou akcentu na uložený trest odňatia slobody do jedného roka, ktorý je spravidla ukladajú za menej závažné trestné činy.

Uvedené benefity sa však vzťahujú na dospelých odsúdených, kde platia už uvedené všeobecné pravidlá pre zahladenie odsúdení. Preto nie je dôvodné, tak ako to požadoval v podanom dovolaní Q. J., aby súdy riešili zahladenie jeho odňatia v rámci predbežnej otázky. Takýto postup prichádza do úvahy vtedy, ak

bez neho nemožno rozhodnúť, napr. ukladanie súhrnného trestu podľa § 42 Tr. zák., kde v odseku 3 zákon uvádza, že ustanovenie o súhrnnom treste sa nepoužije, ak skoršie odsúdenie je takej povahy, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený. Iná je situácia pre riešenie otázky pre zaradenie odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s príslušným stupňom strázenia, čo je aj prípad rozhodovania súdov nižších stupňov v aktuálnej trestnej veci Q. J., kde sa vychádza z predpokladu, že pokiaľ nie je odsúdenie zahladené, prihliada sa na to pri použití ustanovenia § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. (ak sa jedná o dobu výkonu trestu odňatia slobody v posledných desiatich rokoch pred spáchaním aktuálneho trestného činu). I tu je prípustná výnimka, avšak vzťahujúca sa opäť na odsúdenie mladistvého a vyriešenie predbežnej otázky v zmysle § 7 ods. 1 Tr. por., ak súd nerozhodol o zahladení (či nezahladení) jeho odsúdenia po výkone trestu odňatia slobody (pozri rozhodnutie R 53/1968). Opak, t.j. rozhodovanie v rámci predbežnej otázky o zahladeniach odsúdení (u dospelých páchatel'ov) v rámci každého rozhodovania o zaradení do ústavu na výkon trestu s minimálnym, či stredným stupňom strázenia, by znamenalo de facto nahradzovanie rozhodnutí o zahladení odsúdení podľa § 92 Tr. zák. a popieralo by to zmysel ustanovenia § 469 Tr. por. o rozhodovaní na základe žiadosti (prípadne návrhu) a znamenalo by to právnu neistotu právoplatnosťou uzavretých rozhodnutí súdov, keďže rozhodnutie o zahladení odsúdenia podľa všeobecných ustanovení je rozhodnutím všeobecne platným pre všetky konania, avšak rozhodnutie v rámci predbežnej otázky je rozhodnutím ad hoc (pre tento prípad) nemajúce všeobecnú platnosť. Nemožno preto akceptovať názor dovolateľa, že bolo povinnosťou súdu prvého či druhého stupňa vyriešiť zahladenia odsúdenia Q. J. v jeho predchádzajúcej trestnej veci v rámci predbežnej otázky v tomto konaní.

Druhou možnosťou je situácia neuplatnenia ustanovenia § 37 písm. m/ veta pred bodkočiarkou t.j., že obvinený bol už za trestný čin odsúdený, kedy súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadnuť (veta za bodkočiarkou uvedeného ustanovenia). Tu je vecou zodpovedného posúdenia súdu či a na základe akých okolností nebude brať do úvahy predchádzajúce odsúdenie. Ak súd pri ukladaní trestu do úvahy predchádzajúceho odsúdenia nevezme, znamená to, že nepoužije prít'azujúcu okolnosť § 37 písm. m/ Tr. zák., čo však zároveň nevyvoláva poľahčujúcu okolnosť vedenia riadneho života podľa § 36 písm. j/ Tr. zák., pretože tu nejde o zahladenie odsúdenia, ale len neuplatnenie odsúdenia pre konkrétne rozhodnutie o ukladaní trestu. Túto možnosť však súd prvého stupňa neuplatnil, keď predchádzajúce odsúdenie Q. J. považoval za tak závažné, že zakladá prít'azujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m/ veta pred bodkočiarkou Tr. zák. Pri neuplatnení tejto prít'azujúcej okolnosti by nastal stav uvedený v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu o existencii jednej prít'azujúcej okolnosti a to podľa § 37 písm. h/ Tr. zák. (spáchanie viacerých trestných činov), čo pri absencii poľahčujúcich okolností i tak nemení použitie ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák., a tak zvýšenie spodnej hranice relevantnej trestnej sadzby.

Treťou možnosťou je situácia, kedy súd vezme do úvahy predchádzajúce odsúdenie za trestný čin pri ukladaní trestu s dôsledkom použitia tak prít'azujúcej okolnosti pri rozhodovaní o treste podľa § 37 písm. m/ Tr. zák., čo je aj aktuálny prípad obvineného Q. J.. Súd prvého stupňa použitia tejto prít'azujúcej okolnosti v odôvodnení rozsudku ozrejmil, súd druhého stupňa na to v rozsudku, ktorým zamietol odvolanie obvineného, poukázal len nepriamo, avšak samotný výrok o zamietnutí odvolania je prejavom stotožnenia sa so závermi prvostupňového súdu aj v otázke ukladania trestu obvinenému.

Najvyšší súd rozhodujúc o podanom dovolaní nemôže ako inštancia tretieho stupňa zasahovať do ukladania trestov, iba pokiaľ by predmetom jeho rozhodovania bol uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. - t.j., že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa, čo nie je prípad obvineného Q. J., ktorému bol uložený trest v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo pokiaľ by v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (všeobecný hmotnoprávny dôvod vo vzťahu k špeciálnemu hmotnoprávnemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. vzťahujúcim sa k výroku o treste) bolo preukázané nesprávne použitie iného hmotnoprávného ustanovenia (než je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku) Tak ako bolo uvedené v predchádzajúcom texte odôvodnenia tohto rozhodnutia, najvyšší súd takýto dôvod porušenia zákona v konkrétnom rozhodnutí krajského súdu nezistil (rovnako ako v jemu

predchádzajúcim rozhodnutím okresného súdu). K všeobecnej námietke uplatnenej dovolateľom o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku dovolací súd len podotýka, že súdy nižších stupňov skutok obvineného Q. J. správne právne kvalifikovali, pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Najvyššiemu súdu z pozície dovolacieho súdu neprináleží zasahovať do ukladania trestov v konkrétnych veciach posudzovaním otázky použitia mimoriadneho zníženia trestu, a teda zaujatia stanoviska, či súdy nižších stupňov v konkrétnej veci mali alebo mohli uplatniť ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák., ako to požaduje v podanom dovolaní obvinený Q. J.. Najvyšší súd dáva do pozornosti, že z pozície jeho rozhodovacej právomoci ako dovolacieho súdu mu neprináleží ani posudzovanie otázok primeranosti pomerov uložených trestov za konkrétne trestné činy spolupáchateľov, ako to namieta v dovolaní Q. J. poukazovaním na uložený trest jeho spolupáchateľovi v nižšej výmere za závažnejšie trestné činy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.